

Monumentnummer*: 519023

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 november 2002
Kadaster deel/nr: 82630/59

*Monumentnaam***

Passage Zuidpoort

*Woonplaats**

Breda

*Gemeente**

Breda

*Provincie**

Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Nieuwe Ginnekenstraat	15	I	4811 NM	Breda		
Dr. van Mierlostraat	24	A	4811 NL	Breda		
Nieuwe Ginnekenstraat	15	II	4811 NM	Breda		
Passage Zuidpoort	10	A	4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	8	A	4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	6	A	4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	4	A	4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	9	A	4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	7	A	4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	5	A	4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	3	A	4811 NT	Breda		
Dr. van Mierlostraat	28	A	4811 NL	Breda		
Dr. van Mierlostraat	26	A	4811 NL	Breda		
Dr. van Mierlostraat	22	A	4811 NL	Breda		
Nieuwe Ginnekenstraat	19	I	4811 NM	Breda		
Passage Zuidpoort	11		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	9		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	7		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	5		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	1		4811 NT	Breda		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Passage Zuidpoort	12		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	10		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	8		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	6		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	4		4811 NT	Breda		
Passage Zuidpoort	2		4811 NT	Breda		
Nieuwe Ginnekenstraat	19	II	4811 NM	Breda		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Breda	B	7527	A16	
Breda	B	7527	A12	
Breda	B	7527	A17	
Breda	B	7527	A7	
Breda	B	7527	A26	
Breda	B	7527	A21	
Breda	B	7527	A1	
Breda	B	7527	A18	
Breda	B	7527	A3	
Breda	B	7527	A19	
Breda	B	7527	A4	
Breda	B	7527	A14	
Breda	B	7527	A6	
Breda	B	7527	A13	
Breda	B	7527	A25	
Breda	B	7527	A27	
Breda	B	7527	A23	
Breda	B	7527	A8	
Breda	B	7527	A11	
Breda	B	7527	A2	
Breda	B	7527	A10	
Breda	B	7527	A15	
Breda	B	7527	A22	
Breda	B	7527	A20	
Breda	B	7527	A24	
Breda	B	7527	A9	
Breda	B	7527	A5	

*Rijksmonumentomschrijving***

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Inleiding

Tussen de oostelijke zijde van de Nieuwe Ginnekenstraat en de Dr. van Mierlostraat is de WINKELPASSAGE met 32 BOVENWONINGEN, genaamd 'Passage Zuidpoort' gesitueerd. Daar in de negentiende-eeuwse uitleg ter plaatse van de Nieuwe Ginnekenstraat maar weinig ruimte was gereserveerd voor de vestiging van winkels, werd door de gemeente Breda in 1932 een plan getekend voor de vestiging van een passage met woningen tussen de genoemde straat en de Vierwindenlaan. De uitvoering vond plaats in twee fasen: in 1934-'35 werd naar een versoberd ontwerp van H. Venkel de eigenlijke passage met bovenwoningen door de Bredase aannemer Van Poppel gebouwd, terwijl in 1935-'36 en 1937-'39 aan de nieuwe Dr. van Mierlostraat nog eens 72 woningen werden gerealiseerd.

Binnen de bescherming valt uitsluitend de fase uit 1934-'35: de eigenlijke passage met bovenwoningen. Het object is soberder dan gepland uitgevoerd, in een stijl met elementen van het Functionalisme; representatieve gevels, zoals aan de Nieuwe Ginnekenstraat, getuigen echter van invloeden van de Interbellum-stijl. Sedert de oplevering zijn slechts spaarzaam modernisering doorgevoerd, onder meer aan de ramen. In de winkelpassage zijn in 1980 lichtbalken aangebracht aan de bovenzijde van de puien.

Omschrijving

Het object heeft een rechthoekige plattegrond en telt drie bouwlagen, gedeeltelijk gedekt door plat dak met een lichtkap, gedeeltelijk door een zadeldak met verbeterde Hollandse pannen (zijde Nieuwe Ginnekenstraat en Dr. van Mierlostraat).

Het complex heeft een volledig gewapend-betonnen skelet met balkenvloer. Het skelet is het duidelijkste zichtbaar in de over de volle breedte van de voorgevel doorlopende, hoge betonnen balk, die ter plekke van de ingang van de passage getrapt verjongt. De centrale, over de volle hoogte van het pand open vide wordt overdekt door een beglaasde lichtkap, samengesteld uit vakwerkspanten met gordingen. De buitenmuren van het object zijn opgetrokken in baksteen; de binnenwanden zijn gepleisterd.

De voorgevel heeft een begane grond met brede toegang tot de achterliggende binnenstraat, in beton getrapt overspannen, met aan weerszijden de etalages van twee winkels. Ter weerszijden van de etalageruiten (met glas-inlood in de bovenlichten) zijn de opgeklampte deuren van de opgangen naar de voorste bovenwoningen, waarboven bronzen lantaarns. Zowel lantaarns, deuren als de bovenlichten van de etalages vertonen invloeden van de Art Déco stijl. De eerste en tweede etage zijn opgetrokken in schoon metselwerk en hebben een symmetrische opzet met drie tweelaagse erkers, waarvan de middelste, boven de toegang, de breedste is. De samengestelde vensters met deels vereenvoudigde indeling hebben betonnen lateien en lopen over de volle breedte en diepte van de erker door. De gevel wordt afgesloten door het forse overstek van het dak. Op het dak drie dakkapellen, waarvan de middelste met zadeldak en puntgevel.

Achter de voorgevel versmalt de passage zich door de inspringende, convexe, in houten kozijnen gevatte etalageruiten van de aangrenzende winkels. Ook de uitgang heeft een dergelijke aanleg. De houten puien van de twaalf winkels, zes aan elke zijde van de straat, zijn grotendeels in oorspronkelijke staat. Opvallend detail is de over de volle diepte van het gebouw doorlopende strook bovenlichten, waarvan een gedeelte nog de oorspronkelijke beglazing bevat. Tussen de winkels zijn de toegangsdeuren naar de bovenhuizen aangebracht. Deze oorspronkelijke deuren hebben nog deels hun deur- en belknoppen en zijn voorzien van rondlichten, waarin een ornamentale glas-in-

lood vulling naar een ontwerp van P. Thorn Prikker. In de gesloten wand boven de winkelpuien zijn vensters van bovenhuizen aangebracht, in samenstelling deels gelijk aan die van de voorgevel, deels kruisvensters. Alle vensters zijn nog voorzien van de oorspronkelijke schuiframen en de bovenlichten met glas-in-lood. De binnenstraat heeft een eenvoudige tegelvloer met geblokt randmotief.

Bijzonder zijn de polychrome, figuratieve muurschilderingen van J. Strübe, op de kopse binnengevels van de vide. Aan de zijde van de Nieuwe Ginnekenstraat is onder de titel "De Welvaart, 1935", het Spanjaardsgat geschilderd, waar het schip De Welvaart aankomt, toegejuicht door ter linkerzijde de burgerij, en ter rechterzijde de notabelen van Breda. Op de andere kopse gevel staan onder de titel: "Geloof, schoonheid, werklust... welvaart", drie vrouwen afgebeeld, die fluitspelen en fruit aanbieden. Naast het Bredase stadswapen is ook de Nederlandse vlag afgebeeld.

In de achtergevel heeft de passage een van de voorgevel afwijkende ingang. Ter plaatse is het betonskelet zichtbaar, waarvan de kolommen gedeeltelijk zijn bekleed met natuursteen. De achter- en gedeeltelijk ingesloten zijgevels zijn van baksteen, sober van uitvoering, en voorzien van samengestelde vensters en, in de zijgevels, deuren.

De drie- en vierkamerwoningen rond de hof hebben over het algemeen nog de oorspronkelijke inrichting en detaillering, waarin onder meer van belang de glad gestucte plafonds en muren, paneeldeuren met geprofileerde houten lijsten, en in enkele woningen nog de schouw in Art Déco stijl.

Waardering

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden: het is van belang als uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van Breda in de periode tussen de wereldoorlogen; het is van belang als uitdrukking van de typologische ontwikkeling van de winkelpassage in het interbellum. Het object heeft architectuurhistorische waarden: het is van belang voor de geschiedenis van de architectuur en de bouwtechniek in beton; het is van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de sobere maar verzorgde ornamentiek. Het object heeft ensemblewaarden: het heeft bijzondere betekenis wegens de voorzieningen en de wijze van inrichting van de passage.

Gaafheid/herkenbaarheid: het object is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur.

Zeldzaamheid: het object is als voorbeeld van de twintigste-eeuwse herleving van het bouwtype passage betrekkelijk zeldzaam.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen
Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Winkel (G)
Woonhuis(K)

Functie

Winkelcentrum
Woonhuis